

נתונים מתוך דוח המרכז מס' 372 (פנימי)

סיכום מתא"ם – פסיכולוגיה

נוסח 17

אוקטובר 2010

הגר לרמן
אבי קינן
אליוט טורוול
סטולר ראובן
גלית קלפפר

מאי 2011

תוכן העניינים

2	מטרת הבחינה
2	ועדת ההיגוי של מתא"ם
3	הכנת הבחינה
3	מבנה הבחינה
4	הזמן המוקצב
4	העברת הבחינה
4	חישוב הציונים (נוסח רגיל – אוקטובר 2010)
8	תכונות הבחינה
16	אפיוני הנבחנים
21	תוצאות המשוב
37	סיכום נתוני הבחינה מעבר למועדים שהתקיימו

מטרת הבחינה

המחלקות לפסיכולוגיה באוניברסיטאות בן-גוריון, בר-אילן, הטכניון, חיפה, ירושלים ותל-אביב החליטו לכלול מבחן ארצי אחיד בתהליך הקבלה לתואר שני החל משנת הלימודים תשס"א (2000-2001), ואילך. הצורך במבחן מסוג זה עלה הן בגלל המספר הרב של המועמדים והן בגלל הצורך בקריטריון אחיד לקבלה ללימודים. המרכז הארצי לבחינות ולהערכה הופקד על בניית המבחן, העברתו, חישוב ציוניו ודיווחם למוסדות ולנבחנים.

במבחן זה: "מבחן לתארים מתקדמים – פסיכולוגיה" (מתא"ם - פסיכולוגיה) מחויבים הנרשמים ללימודי מוסמך בפסיכולוגיה (בוגרי האוניברסיטאות והמכללות כאחד) בכל אחד מהמוסדות הבאים: אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת בר-אילן, אוניברסיטת תל אביב, האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת בן-גוריון, הטכניון, המכללה האקדמית של תל-אביב-יפו, המרכז האקדמי רופין והמרכז האוניברסיטאי אריאל בשומרון. בחלק מהמוסדות נדרשת בחינת מתא"ם כתנאי קבלה לכל המגמות, ובחלקם – רק למגמות הלא-מחקריות.

הציון במתא"ם אינו הבסיס הבלעדי לקבלת תלמידים לתואר השני, אלא משמש ככלי מיון המתווסף לציוני הקורסים לתואר הראשון, וכן לראיונות ולהמלצות (לפי דרישות המוסדות השונים). הייחוד של מתא"ם הוא היותו מדד אחיד לכל המועמדים.

לכל מוסד שיקול דעת בלעדי בנוגע למשקלם של ציוני המתא"ם בתהליך הקבלה למוסד ו/או למגמה מסוימת בו.

ועדת ההיגוי של מתא"ם

ועדת ההיגוי של מתא"ם מורכבת מנציגי המוסדות המקיימים לימודים לתארים מתקדמים בפסיכולוגיה. הוועדה קובעת את הנהלים והעקרונות המנחים של מתא"ם, ומאשרת את הגרסה הסופית של המבחן.

חברי הוועדה בעת כתיבת הדוח הם: יו"ר הוועדה פרופ' דוד לייזר (בן-גוריון), פרופ' מני קוזלובסקי (בר-אילן), פרופ' רן חסין (האוניברסיטה העברית), פרופ' דוד נבון (חיפה), פרופ' יחיאל קלר (תל-אביב), וד"ר דפנה ברגרבסט (המכללה האקדמית תל-אביב-יפו, משמשת כנציגת המכללות המקיימות לימודים לתואר שני).

מסמך זה מפרט את מבנה הבחינה שהועברה במועד אוקטובר 2010, ומביא נתונים פסיכומטריים הנוגעים להעברתה במועד זה.

הכנת הבחינה

כותבי השאלות והמגיחים היו דוקטורנטים ותלמידי מ"א מהמוסדות השונים וכן אנשי צוות הבחינה מהמרכז הארצי. השאלות הועברו לעיונם של מורים מהמחלקות לפסיכולוגיה והם העירו, תיקנו ואישרו אותן.

מבנה הבחינה

מתאיים מורכב משני חלקים :

ידע והבנה בשיטות מחקר בפסיכולוגיה

בחלק זה 40 שאלות הבודקות ידע והבנה בנושאים הבאים : שיטות מחקר בפסיכולוגיה, שימוש בכלים סטטיסטיים במחקר הפסיכולוגי, והערכה ביקורתית של מערכי מחקר בפסיכולוגיה. מרבית השאלות הן רבות-ברירה ומיעוטן (10 במועד הנוכחי) שאלות פתוחות-ממוקדות. כמה מהשאלות בתחום זה מופיעות בצורה של מקבץ שאלות, המתייחסות לתיאור של ניסוי המופיע לפניו.

הבנת טקסטים מדעיים בפסיכולוגיה

חלק זה בוחן את מיומנותו של הנבחן בקריאת מאמרים בשפת המקור שלהם, בהבנתם וביכולת לקשרם לחומר הלימודים. בחלק זה ארבעה קטעי קריאה באנגלית. כל קטע קריאה מבוסס על מאמר באחד מתחומי הפסיכולוגיה. מאחר שחלק זה של המבחן לא מיועד לבדוק ידע באנגלית גרידא, ניתן תרגום לעברית של כמה מילים מהקטע, החיוניות להבנתו. לאחר כל קטע מופיעות בין 11 ל-14 שאלות. רוב השאלות מתייחסות להבנת הקטע. מיעוטן עוסקות בנושאים בפסיכולוגיה הקשורים לנושא שבו דן הקטע, אך התשובה עליהן אינה נכללת בו בהכרח. בנוגע לשאלות הללו הייתה הקפדה על כך שפתרון יחייב גם התייחסות לקטע. בסך הכל מופיעות בחלק של הבנת הטקסטים 50 שאלות. במועד הנוכחי 47 מהשאלות היו שאלות רבות-ברירה, ו-3 היו שאלות פתוחות-ממוקדות.

הזמן המוקצב

הקצאת הזמנים בבחינה הייתה כלהלן :

חלק ראשון : פרק ידע והבנה בשיטות מחקר בפסיכולוגיה : 125 דקות.

הפסקה : חצי שעה

חלק שני : הבנת טקסטים מדעיים בפסיכולוגיה (ארבעה טקסטים) : 180 דקות.

העברת הבחינה

בחינת מתא"ם פסיכולוגיה נערכה בחמישה קמפוסים : בן-גוריון, בר-אילן, חיפה, תל-אביב והאוניברסיטה העברית. לבחינה נרשמו 1,270 תלמידים. למועד הרגיל של הבחינה שנערכה ב-6.10.2010 ניגשו 1,236 נבחנים. ב-5.11.2010 התקיים מועד מיוחד שבו נבחנו 7 נבחנים. נבחנים אלו קיבלו אישור להיבחן במועד המיוחד בגלל נסיבות אישיות יוצאות דופן.

חישוב הציונים (נוסח רגיל - אוקטובר 2010)

1. אוכלוסיית הבסיס לקביעת סולם ציוני הבחינה

סולם הציונים ומקדמי המעבר מציוני גלם לציוני תקן נקבעו על סמך 1,227 נבחנים בנוסח הרגיל, להלן "אוכלוסיית הבסיס". במועדים הקודמים של הבחינה נקבעה אוכלוסיית הבסיס באותו אופן.

2. חישוב ציוני גלם

לכל אחד משני חלקי הבחינה חושב ציון גלם באופן הבא :

א. ידע והבנה בשיטות מחקר (MD) – ציון הגלם בחלק זה הוא סכום של שני ערכים :

א. מספר התשובות הנכונות על השאלות הסגורות ; ב. ציוני ההערכות על השאלות הפתוחות. היו עשר שאלות פתוחות (שאלות מס' 3, 11, 14, 25, 26, 27, 28, 29, 30 ו-31). סולם הציונים של שאלות 3, 14, 25, 26, 27, 28 ו-30 היה 0-2, וכל נקודה קיבלה משקל של 0.5 בציונון, כך שהערך המקסימלי האפשרי היה 1. סולם הציונים של שאלות 11 ו-29 היה 0-3, וכל נקודה קיבלה משקל של 0.33 בציונון. סולם הציונים של שאלה 30 היה 0-4, וכל נקודה קיבלה משקל של 0.25 בציונון.

ב. הבנת טקסטים (TX) – ציון הגלם בחלק זה הוא סכום של שני ערכים : א. מספר התשובות הנכונות על השאלות הסגורות ; ב. ציוני ההערכות על השאלות הפתוחות. בחלק זה של הבחינה היו שלוש שאלות פתוחות (שאלות מס' 5, 29 ו-45). סולם הציונים של שאלה 5 היה 0-2, וכל נקודה קיבלה משקל של 0.5 בציון, כך שהערך המקסימלי האפשרי היה 1. סולם הציונים של שאלה 29 היה 0-1, והיא קיבלה משקל של 1.0 בציון. סולם הציונים של שאלה 45 היה 0-3, וכל נקודה קיבלה משקל של 0.33 בציון.

השאלות הפתוחות בשני חלקי הבחינה הוערכו בידי אותם מומחים חיצוניים שנטלו חלק בכתיבת השאלות ובהגהות. עבור כל שאלה פתוחה נאסף מדגם של תשובות שלאורך עוצב מפתח התשובות הסופי. נערכה סדנה למעריכים שבה הוצג ונדון מפתח התשובות. כל שאלה פתוחה הוערכה בידי שני מעריכים. הציון הסופי היה ממוצע הציונים שנתנו שני המעריכים. במקרים שבהם היה פער בין ההערכות, כמוגדר בלוח 1, הועברה השאלה לחבר צוות מתא"ם להערכה שלישית, והציון הקובע היה ממוצע הציון שקבע המעריך השלישי והציון הקרוב אליו מבין שני הציונים הקודמים. בלוח 1 מוצגים המתאמים בין ההערכות של זוגות המעריכים בכל שאלה, מספר ההערכות השלישיות, והמתאם בין שתי ההערכות הקובעות בכל שאלה.

לוח 1 - המתאמים בין ההערכות של שני המעריכים הראשונים, מספר ההערכות השלישיות, המתאמים הסופיים בין ההערכות הקובעות בכל שאלה פתוחה, אחוזי הסכמה והסכמה סמוכה בין שני המעריכים הראשונים (N=1,228)

אחוז הסכמה סמוכה (+/-1)	אחוז הסכמה מלאה	מתאם בין שתי ההערכות הקובעות	מספר ההערכות השלישיות	מתאם בין הערכה ראשונה ושנייה	פער מינימלי להערכה שלישית	טווח הציון	שאלה	חלק
0.2	99.8	1.00	0	1.00	2	0-2	3	ידע והבנה בשיטות מחקר
0.3	99.7	0.995	6	0.990	2	0-3	11	"
7.3	91.8	0.928	11	0.899	2	0-2	14	"
7.3	91.5	0.950	14	0.933	2	0-2	25	"
11.2	87.7	0.865	13	0.843	2	0-2	26	"
3.0	95.3	0.965	21	0.946	2	0-2	27	"
10.0	89.7	0.931	3	0.929	2	0-2	28	"
5.3	94.6	0.870	1	0.864	2	0-3	29	"
0.2	99.8	0.983	3	0.982	2	0-4	30	"
3.8	95.3	0.919	11	0.851	2	0-2	31	"
30.7	67.0	0.708	16	0.678	2	0-2	5	הבנת טקסטים מדעיים בפסיכולוגיה
0	100.0	1.00	0	1.00	1	0-1	29	"
11.6	87.9	0.940	7	0.933	2	0-3	45	"

מהלוח עולה כי המהימנות בין המעריכים נעה בין סבירה לגבוהה מאוד.

3. חישוב ציוני תקן בתחומי הבחינה

ניתוח פריטים חושב לגבי 1,228 נבחני הנוסח הרגיל. בעקבות הניתוח הוחלט לבטל את שאלה 10 בחלק סטטיסטיקה ושיטות מחקר, ואת שאלות 9 ו-32 בחלק הבנת טקסטים.

א. סילום

הציונים בפרקי בחינת מתא"ם עברו המרה ליניארית לציון בסולם שממוצעו באוכלוסיית הבסיס הוא 100 וסטיית התקן שלו 20. לוח 2 מציג, לגבי כל אחד מפרקי הבחינה, את הנתונים הבאים: ממוצע גלם, סטיית תקן גלם, מקסימום ומינימום (בפועל) ושני המקדמים המגדירים את קו הסילום: כופל ומחובר.

לוח 2 - נתוני גלם (ממוצע, ס.ת., מינימום ומקסימום) ומקדמים לשני פרקי הבחינה (N=1,227)

מחובר	כופל	ציוני גלם			חלק	
		מקס'	מינ'	סטיית תקן		
6.4	3.50	38.17	8.08	5.72	26.73	ידע והבנה בשיטות מחקר
0.8	3.18	45.42	11	6.28	31.19	הבנת טקסטים מדעיים בפסיכולוגיה

ב. הברכה

ציוני הפרקים ניתנים בסולם אשר נע בין 50 (אף תשובה נכונה) לבין 150 (כל התשובות נכונות). לצורך כך מבוצע תהליך של קיפול קו הסילום לקראת שני קצותיו. תהליך זה נקרא הברכה (doglegging). לוח 3 מסכם את מקדמי המעבר לכל פרק בבחינה: קיפול תחתון - נקודת קיפול, כופל ומחובר; קיפול עליון - נקודת קיפול, כופל ומחובר.

לוח 3 - מקדמי מעבר לחישוב הציונים של שני פרקי הבחינה

מחובר	קיפול עליון		קיפול תחתון			חלק
	כופל	מציון גלם	מחובר	כופל	עד צ. גלם	
-54	5.23	34.9	50	1.14	18.5	ידע והבנה בשיטות מחקר
20.4	2.70	40.8	50	1.02	22.8	הבנת טקסטים מדעיים בפסיכולוגיה

ג. ציון כללי

הציון הכללי חושב על סמך ממוצע משוקלל שבו ניתן להבנת טקסטים משקל של 70%, ולידע והבנה בשיטות מחקר 30%. ממוצע זה עבר גם הוא המרה ליניארית לסולם של [100,20]. לוח 4 מציג את מקדמי ההמרה. מקדמי ההמרה הופקו על בסיס המועדים הרגילים של בחינות מתא"ם בשנים 2002-2006, שבהם נבחנו בסך הכל 4,272 נבחנים. מקדמים אלה משמשים לחישוב הציון הסופי בבחינה החל ממועד אוקטובר 2007. בקצה העליון התבצעה הברכה כדי להבטיח מקסימום של 150. בקצה התחתון נתחם הציון הסופי בערך מינימלי של 50.

לוח 4 - מקדמי מעבר לחישוב הציון הכללי בבחינה

קיפול עליון			מקדמי מעבר	
מחובר	כופל	ממוצע משוקלל	מחובר	כופל
30	0.80	128	18.7-	1.18

לאחר הפעלת המקדמים (המופיעים בלוח 4) על הממוצע המשוקלל של כל אחד מהנבחנים, מתקבלים ציוני התקן של הנוסח הנוכחי. לוח 5 מציג את הממוצע, סטיית התקן, וערכי מינימום ומקסימום של שני חלקי הבחינה ושל הציון הסופי.

לוח 5 - ציוני תקן (ממוצע, ס.ת., מינימום ומקסימום) לשני פרקי הבחינה ולציון הכללי (N=1,227)

מקסימום	מינימום	סטיית תקן	ממוצע	חלק
146	59	18.70	100.78	ידע והבנה בשיטות מחקר
143	61	18.59	100.60	הבנת טקסטים מדעיים בפסיכולוגיה
142	54	20.05	100.01	ציון כללי

ד. דיווח הציונים

הציונים דווחו לכל המוסדות אלא אם כן ביקש הנבחן שלא להעביר את ציוניו. לדיווח הציונים לנבחנים צורף עלון המסביר את אופן חישוב הציונים (כולל מקדמי מעבר מממוצע משוקלל לציון כללי) ומציג את התפלגות הציון הכללי לפי טווחים בשנתיים האחרונות.

תכונות הבחינה

מהימנות הבחינה

מהימנות הבחינה חושבה על בסיס נוסחת KR-20. בעבור שאלות פתוחות קושי השאלה חושב כממוצע הציון בשאלה (מעבר לנבחנים) חלקי מקסימום הציון האפשרי.

לוח 6 - מהימנויות חלקי הבחינה על פי נוסחת KR-20 (והמהימנויות של מועד אוקטובר 2009)

מהימנות	מספר שאלות	תחום
0.80 (0.80)	39	ידע והבנה בשיטות מחקר
0.77 (0.78)	48	הבנת טקסטים
0.87 (0.87)	87	כל הבחינה

מלוח 6 עולה כי מהימנות הבחינה כולה וחלקיה דומה מאוד למהימנויות שנמצאו במועד הקודם.

לוח 7 מציג את ממוצע ציוני הגלם וסטיית התקן של כל אחד מחלקי הבחינה ואת המתאמים עם חלקי הבחינה האחרים, בעבור 1,228 נבחנים (בנוסח הרגיל). הממוצע מדווח בציוני גלם (מספר תשובות נכונות) ובסוגריים הקושי הממוצע של פרק בחינה זה.

לוח 7 - ממוצע ציוני גלם (וממוצע הקושי של הפריטים), סטיית תקן ומתאמים בין חלקי הבחינה השונים

מתאמים		ס.ת.	ממוצע	מספר שאלות	תחום
הבנת טקסטים	ידע והבנה בשיטות מחקר				
0.64		5.72	26.75 (69)	39	<u>חלק 1 - ידע והבנה בשיטות מחקר</u>
	0.64	6.29	31.20 (65)	48	<u>חלק 2 – הבנת טקסטים</u>
0.67	0.41	1.85	7.21 (66)	11	טקסט 1
0.74	0.45	2.10	7.53 (63)	12	טקסט 2
0.80	0.55	2.34	8.03 (67)	12	טקסט 3
0.74	0.46	2.18	8.43 (65)	13	טקסט 4

מהנתונים שבלוח 7 נראה כי חלק ידע והבנה בשיטות מחקר היה מעט קל יותר מאשר במועדי אוקטובר 2009 ו-2008 (ממוצע קושי 67 ו-66, בהתאמה). חלק הבנת טקסטים דומה בקושי למועד 2009 (ממוצע קושי 64), וקל יותר מאשר במועד 2008 (ממוצע קושי 60). נבדקה מובהקות הבדלי הקושי של כל אחד משני חלקי הבחינה במועד הנוכחי בהשוואה לאותו חלק במועדי 2009 ו-2008. לא נמצא הבדל מובהק בהשוואה למועד 2009, ונמצא הבדל מובהק בהשוואה למועד 2008 ($p < 0.001$). בהינתן ההפרשים המספריים הקטנים, סביר שההבדל המובהק הוא בעיקר תוצר של מספר הנבחנים הגדול. לכן לא נראה שחוסר האפשרות להעביר פרה-טסט לבחינת מתא"ם פוגע ביציבות הקושי של הבחינה.

נבחנים חוזרים

253 נבחנים במועד אוקטובר 2010 היו נבחנים שזו להם בחינתם השנייה. בלוח 8 מוצגים ממוצעי הציונים של נבחנים אלה במועד הנוכחי בהשוואה לציוניהם במועד הקודם שבו נבחנו.

לוח 8 - השוואה בין ציוניהם של הנבחנים החוזרים במועד הנוכחי לבין ציוניהם במועד הקודם

מקסימום	מינימום	ס.ת.	ממוצע	פרק	
140	63	15.7	102.3	ידע והבנה בשיטות מחקר	מועד אוקטובר 2010
135	67	16.5	102.6	הבנת טקסטים	
136	61	17.4	100.6	ציון כללי	
141	63	15.6	97.2	ידע והבנה בשיטות מחקר	מועד בחינה קודם
128	65	13.8	94.9	הבנת טקסטים	
127	57	14.8	94.1	ציון כללי	
39	35-	13.5	5.2	ידע והבנה בשיטות מחקר	הפרש הציונים (נוכחי פחות קודם)
45	25-	13.6	5.7	הבנת טקסטים	
44	33-	12.3	6.5	ציון כללי	

מלוח 8 עולה כי הישגיהם של הנבחנים החוזרים במועד הראשון היו נמוכים במעט מהממוצע הכללי, ובמועד השני הגיעו אל הציון הממוצע. גודל השיפור במועד הנוכחי דומה לזה שנמצא בדרך כלל. המתאם בין ציוניהם של הנבחנים החוזרים בשתי הבחינות הוא 0.63 בחלק הסטטיסטיקה והמתודולוגיה (0.71 מתוקן לקיצוץ תחום), 0.61 בחלק הבנת טקסטים (0.74 מתוקן לקיצוץ תחום), ו-0.72 בציון הכללי (0.81 מתוקן לקיצוץ תחום).

תוקף בחינת מתא"ם

הנבחנים נשאלו מהו ממוצע הציונים שלהם במקצועות הפסיכולוגיה עד כה, ואיזה ציונים קיבלו בקורסים בסטטיסטיקה ובשיטות מחקר. בלוח 9 מוצגים הציונים שדיווחו.

לוח 9: ממוצעים וסטיות תקן של ציוני קורסים בסטטיסטיקה, בשיטות מחקר, ובפסיכולוגיה

N	סטיית תקן	ציון	
755	7.3	90.5	סטטיסטיקה שנה א'
694	7.7	90.2	סטטיסטיקה שנה ב'
706	6.5	89.4	שיטות מחקר
638	5.9	90.0	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה
856	3.0	91.2	ממוצע כל קורסי פסיכולוגיה
551	4.7	91.2	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה

מהנתונים שבלוח 9 נראה כי הקורסים בסטטיסטיקה ובשיטות מחקר תורמים רבות ליצירת השונות בציוני התואר.

חושבו ממוצעים משוקללים (לפי מספר הנבחנים מכל מוסד לימוד) של המתאמים בין ממוצע הציונים בלימודים, כפי שדווח על ידי הנבחנים, לבין הציון הסופי בבחינת מתא"ם ומרכיביה. בחרנו לחשב את הממוצעים המשוקללים של המתאמים בגלל ההבדלים במדיניות מתן הציונים בין מוסדות הלימוד השונים. בלוח 10 מוצגים ממוצעי המתאמים שהתקבלו (לשם השוואה מוצגים בסוגריים ממוצעי המתאמים שהתקבלו במועד אוקטובר 2009).

לוח 10 - ממוצעי המתאמים בין בחינת מתא"ם וחלקיה לבין הציונים בלימודים שדווחו על ידי הנבחנים (וממוצעי המתאמים שהתקבלו במועד אוקטובר 2009)*

מתאם עם שיטות מחקר (N=682)	מתאם עם סטטיסטיקה שנה ב' (N=673)	מתאם עם סטטיסטיקה שנה א' (N=731)	מתאם עם ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה (N=617)	מתאם עם ממוצע קורסי פסיכולוגיה ללא סטטיסטיקה ומתודולוגיה (N=537)	מתאם עם ממוצע כל קורסי פסיכולוגיה (N=835)	
0.29 (0.37)	0.39 (0.32)	0.35 (0.40)	0.45 (0.44)	0.33 (0.40)	0.46 (0.51)	ידע והבנה בשיטות מחקר
0.27 (0.33)	0.25 (0.21)	0.24 (0.31)	0.35 (0.33)	0.28 (0.37)	0.37 (0.41)	הבנת טקסטים
0.31 (0.37)	0.32 (0.27)	0.31 (0.37)	0.42 (0.40)	0.33 (0.42)	0.44 (0.48)	ציון סופי במתא"ם

* בחישוב הממוצעים המשוקללים של המתאמים נלקחו בחשבון רק מוסדות שבהם $n \geq 10$

מלוח 10 עולה כי המתאם בין הציון הכללי של מתא"ם לבין ממוצע הקורסים בסטטיסטיקה ושיטות מחקר גבוה יותר מאשר המתאמים עם ציוני הקורסים הבודדים, כנראה בשל מהימנות הקריטריון. המתאם הגבוה ביותר הוא המתאם עם כל קורסי הפסיכולוגיה, בשל אותה הסיבה. המתאם עם קורסי הפסיכולוגיה ללא סטטיסטיקה ומתודולוגיה נמוך משמעותית מהמתאם שהתקבל במועד שעבר. נמצאו הבדלים במתאמים של חלקי הבחינה השונים עם ציוני הקורסים: המתאמים בין חלק הבנת טקסטים לבין ציוני הקורסים השונים היו כולם נמוכים יותר מהמתאמים בין חלק ידע והבנה בשיטות מחקר לבין ציוני הקורסים. המתאם הגבוה ביותר, הן במועד הנוכחי והן במועד שעבר, היה בין חלק ידע והבנה בשיטות מחקר לבין ממוצע כל קורסי הפסיכולוגיה. יש לסייג ולומר שהיות שציוני התואר מדווחים על ידי הנבחנים, סביר שהנתונים שלעיל הם הערכת חסר של המתאמים.

נערכה גם בדיקה של הממוצעים המשוקללים של המתאמים הללו בנפרד בעבור תלמידי האוניברסיטאות ותלמידי המכללות. הממוצעים מוצגים בלוחות 11 ו-12.

לוח 11 - ממוצעי המתאמים בין בחינת מתא"ם וחלקיה לבין הציונים בלימודים שדווחו על ידי הנבחנים - לתלמידי האוניברסיטאות בלבד *

מתאם עם שיטות מחקר (N=432)	מתאם עם סטטיסטיקה שנה ב' (N=413)	מתאם עם סטטיסטיקה שנה א' (N=463)	מתאם עם ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה (N=380)	מתאם עם ממוצע קורסי פסיכולוגיה ללא סטטיסטיקה ומתודולוגיה (N=339)	מתאם עם ממוצע קורסי פסיכולוגיה (N=537)	
0.33 (0.41)	0.38 (0.33)	0.39 (0.39)	0.50 (0.49)	0.29 (0.39)	0.51 (0.52)	ידע והבנה בשיטות מחקר
0.29 (0.41)	0.23 (0.27)	0.26 (0.33)	0.37 (0.37)	0.24 (0.36)	0.38 (0.41)	הבנת טקסטים
0.34 (0.41)	0.31 (0.31)	0.33 (0.40)	0.46 (0.44)	0.29 (0.41)	0.47 (0.50)	ציון סופי במתאם

* בחישוב הממוצעים המשוקללים של המתאמים נלקחו בחשבון רק מוסדות שבהם $n \geq 10$

לוח 12 - ממוצעי המתאמים בין בחינת מתא"ם וחלקיה לבין הציונים בלימודים שדווחו על ידי הנבחנים - לתלמידי המכללות בלבד *

מתאם עם שיטות מחקר (N=192)	מתאם עם סטטיסטיקה שנה ב' (N=199)	מתאם עם סטטיסטיקה שנה א' (N=206)	מתאם עם ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה (N=183)	מתאם עם ממוצע קורסי פסיכולוגיה ללא סטטיסטיקה ומתודולוגיה (N=152)	מתאם עם ממוצע קורסי פסיכולוגיה (N=228)	
0.20 (0.23)	0.41 (0.27)	0.29 (0.26)	0.39 (0.30)	0.35 (0.43)	0.36 (0.44)	ידע והבנה בשיטות מחקר
0.24 (0.25)	0.33 (0.05)	0.23 (0.25)	0.33 (0.22)	0.32 (0.36)	0.35 (0.32)	הבנת טקסטים
0.25 (0.28)	0.39 (0.33)	0.27 (0.29)	0.39 (0.28)	0.36 (0.42)	0.40 (0.40)	ציון סופי במתאם

* בחישוב הממוצעים המשוקללים של המתאמים נלקחו בחשבון רק מוסדות שבהם $n \geq 10$

מהשוואת לוחות 11 ו-12 נראה כי רוב המתאמים גבוהים יותר בקרב תלמידי האוניברסיטאות מאשר בקרב תלמידי המכללות. החרیגה הבולטת מדפוס זה היא בכל המתאמים עם ממוצע קורסי פסיכולוגיה ללא סטטיסטיקה ומתודולוגיה, שגבוהים יותר בקרב תלמידי המכללות. נשמר הדפוס שלפיו המתאמים של פרק הסטטיסטיקה והמתודולוגיה עם ציוני הקורסים השונים גבוהים יותר מהמתאמים של פרק הבנת טקסטים עם הקורסים השונים.

בנוסף למתאמים שלעיל, חושבו ממוצעי ציוני המתא"ם וציוני התואר (כפי שדווחו על ידי הנבחנים) בנפרד בעבור תלמידי האוניברסיטאות ותלמידי המכללות. הממצאים מוצגים בלוחות 13 ו-14.

לוח 13 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני בחינת מתא"ם בקרב תלמידי האוניברסיטאות ובקרב תלמידי המכללות

הפרש	בקרב תלמידי המכללות (N=341)	בקרב תלמידי האוניברסיטאות (N=684)	
17.6	89.4 (16.6)	107.0 (16.8)	ידע והבנה בשיטות מחקר
16.5	90.2 (16.5)	106.7 (17.0)	הבנת טקסטים
19.7	87.5 (17.6)	107.2 (17.8)	ציון סופי במתא"ם

לוח 14 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר בקרב תלמידי האוניברסיטאות ובקרב תלמידי המכללות

הפרש	בקרב תלמידי המכללות	בקרב תלמידי האוניברסיטאות	
-0.3	90.9 (7.2) (N=238)	90.6 (6.3) (N=467)	סטטיסטיקה שנה א'
0	90.5 (7.1) (N=229)	90.5 (7.1) (N=417)	סטטיסטיקה שנה ב'
0.6	89.0 (6.5) (N=224)	89.6 (5.3) (N=435)	שיטות מחקר
0.2	90.1 (5.6) (N=213)	90.3 (4.6) (N=383)	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה
0.4	91.0 (3.3) (N=260)	91.4 (2.8) (N=546)	ממוצע קורסי פסיכולוגיה
-0.3	90.9 (3.4) (N=174)	91.6 (2.9) (N=342)	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה

מלוחות 13 ו-14 עולה כי ציוני המתא"ם של תלמידי המכללות נמוכים מציוניהם של תלמידי האוניברסיטאות בסדר גודל של כסטיית תקן אחת. תמונה דומה התקבלה גם במועדים קודמים. לעומת זאת, הפערים בציוני התואר, שאינם ציונים סטנדרטיים, הם מזעריים וכיוונם אינו עקבי. במועד 2009 היו ציוניהם של תלמידי האוניברסיטאות גבוהים כולם משל תלמידי המכללות, עם פער מכסימלי של שליש סטיית תקן.

נערך ניתוח של שכיחות תלמידי האוניברסיטאות והמכללות לפי עשירונים בציוני המתא"ם.
 הנתונים מופיעים בלוח 15 (מהעשירון הנמוך לגבוה).

לוח 15 - שכיחות (ואחוז) תלמידי האוניברסיטאות ותלמידי המכללות לפי עשירונים בציוני מתא"ם

עשירון	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	סה"כ
שכיחות תלמידי האוניברסיטאות (אחוז מקרב האוניברסיטאות)	20	40	47	56	74	86	74	98	84	105	684
	(3)	(6)	(7)	(8)	(11)	(13)	(11)	(14)	(12)	(15)	(100)
שכיחות תלמידי המכללות (אחוז מקרב המכללות)	72	64	50	39	37	27	15	22	10	5	341
	(21)	(19)	(15)	(11)	(11)	(8)	(4)	(6)	(3)	(2)	(100)

מבין הנבחנים שדיווחו באיזה מוסד הם לומדים, כ-35% הם תלמידי מכללות. מהלוח עולה כי 23% (79 נבחנים) מתלמידי המכללות (שהם כ-6% מכלל הנבחנים במתא"ם) נכללים בחמשת העשירונים העליונים בציוני מתא"ם, לעומת 65% (447 נבחנים) מתלמידי האוניברסיטאות. מסיכום הנתונים בלוחות 13-15 נראה כי אחוז מסוים מקרב תלמידי המכללות משיגים ציונים גבוהים במתא"ם ויכולים להתחרות כשווים על המקומות בתואר שני. עובדה זו מצדיקה את השימוש בציון בחינת מתא"ם.

אפיוני הנבחנים

בטופס ההרשמה הנבחנים נשאלו באיזה מוסד סיימו או יסיימו את התואר הראשון בפסיכולוגיה/מדעי ההתנהגות. בלוח 16 מוצגת שכיחות הנבחנים שענו על שאלה זו לפי מוסד לימודים:

לוח 16 - שכיחות הנבחנים לפי מוסד

שכיחות	מוסד
197	אוניברסיטת בן-גוריון
150	אוניברסיטת תל-אביב
121	אוניברסיטת בר-אילן
114	האוניברסיטה העברית
102	אוניברסיטת חיפה
128	המכללה האקדמית ת"א-יפו
108	האוניברסיטה הפתוחה
35	המרכז האוניברסיטאי אריאל בשומרון
32	מכללת עמק יזרעאל
13	מכללת רופין
10	המכללה למנהל – המסלול האקדמי
6	מכללת אשקלון
5	המכללה האקדמית נתניה
4	אוניברסיטה בחו"ל
1	מכללת רמת-גן
149	אחר/לא ידוע
1,228	סה"כ

1,055 נבחנים דיווחו מהו סטטוס הלימודים שלהם. מתוכם:

- 126 (12%) נבחנים דיווחו כי סיימו לימודי תואר ראשון או לימודי השלמה לתואר שני בפסיכולוגיה לפני שנת הלימודים הקודמת.

- 212 (20%) נבחנים דיווחו כי סיימו לימודי תואר ראשון או לימודי השלמה לתואר שני בפסיכולוגיה בשנת הלימודים הקודמת.

- 433 (41%) נבחנים דיווחו כי יסיימו לימודי תואר ראשון או לימודי השלמה לתואר שני בפסיכולוגיה בשנת הלימודים הנוכחית.

- 256 (24%) נבחנים דיווחו כי יסיימו לימודי תואר ראשון או לימודי השלמה לתואר שני בפסיכולוגיה אחרי שנת הלימודים הנוכחית.

נבדקו ממוצעי המתא"ם וציוני התואר, שדווחו על ידי המשיבים לשאלה שלעיל, לפי סטטוס הלימודים שלהם. הממצאים מופיעים בלוח 17.

לוח 17 - ממוצעים (וסטיות תקן) של המתא"ם ושל ציוני התואר לפי סטטוס לימודים

סטטוס לימודים	N	ציון סופי במתא"ם	שיטות מחקר	הבנת טקסטים	ציון תואר
סיימו לפני שנה"ל הקודמת	126	99.7 (20.0)	101.3 (16.6)	99.9 (19.2)	91.4 (2.2) N=89
סיימו בשנה"ל הקודמת	212	100.9 (18.3)	100.6 (17.2)	101.7 (16.9)	91.2 (2.5) N=168
יסיימו בשנה"ל הנוכחית	433	101.3 (20.1)	102.1 (18.6)	101.6 (18.8)	91.1 (3.2) N=356
יסיימו אחרי שנה"ל הנוכחית	256	99.8 (21.0)	100.9 (20.2)	100.4 (19.2)	91.3 (3.3) N=191

מלוח 17 עולה כי אין הבדלים משמעותיים בציוני מתא"ם בין נבחנים שסיימו תואר ראשון לבין נבחנים שנמצאים בשנה ג' לתואר. נראה שהחומר שנלמד בשנתיים הראשונות לתואר אכן מספיק כדי להתמודד כראוי עם הבחינה, כפי שהתכוונו.

נבדקו ציוני מתא"ם וציוני התואר לפי מין הנבחנים. הממצאים מופיעים בלוח 18.

לוח 18 - ממוצעים (וסטיות תקן) של המתא"ם ושל ציוני התואר לפי מין הנבחנים

מין	N	ציון סופי במתא"ם	שיטות מחקר	הבנת טקסטים	ציון תואר
זכר	295	105.6 (20.2)	105.4 (18.9)	105.4 (18.4)	91.4 (3.1) N=214
נקבה	906	98.3 (19.7)	99.3 (18.4)	99.2 (18.4)	91.1 (3.0) N=626

לפי לוח 18, מספר הנבחנות במתא"ם גדול פי 3 ממספר הנבחנים. הציון הכללי הממוצע של הנבחנים במתא"ם גבוה בכשליש סטיית תקן מהציון הכללי של הנבחנות. ממצאים דומים התקבלו במועד שעבר, אם כי הפער היה מעט קטן יותר. אין הבדל בין ציוני התואר של שתי הקבוצות.

מתוך 1,037 נבחנים שענו לשאלה "מהו מסלול לימודיך ל- B.A.", 415 (40%) דיווחו כי למדו במסלול החד-חוגי, ו-622 (60%) במסלול הדו-חוגי.

602 נבחנים ענו לשאלה: "אם למדת במסלול דו-חוגי, לאיזו מהקבוצות הבאות משתייך החוג

השני שלך?" התשובות התפלגו כלהלן:

167	28%	מדעי הרוח
37	6%	מדעי הטבע
55	9%	מדעי החברה "כמותיים" (כלכלה, סטטיסטיקה, מנהל עסקים וכד')
267	44%	מדעי החברה "מילוליים" (סוציולוגיה, מדעי המדינה וכד')
76	13%	אחר

בעבור הנבחנים שלומדים במסלול הדו-חוגי, חושבו הממוצעים של ציוני מתא"ם וציוני התואר (המדווחים על ידי הנבחנים) על פי חוג הלימודים השני.

לוח 19 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני מתא"ם לפי החוג השני

ממוצע מתא"ם (סטיות תקן)	N	חוג שני
109.6 (16.4)	167	מדעי הרוח
110.0 (17.2)	37	מדעי הטבע
110.8 (20.1)	55	מדעי החברה "כמותיים"
100.8 (18.9)	267	מדעי החברה "מילוליים"
102.2 (20.4)	76	אחר

לוח 20 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר לפי החוג השני

ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	חוג שני
89.8 (4.7) N=110	91.4 (2.8) N=94	91.3 (2.8) N=140	מדעי הרוח
90.0 (4.3) N=23	92.3 (2.6) N=18	91.3 (2.7) N=34	מדעי הטבע
90.9 (4.5) N=34	91.2 (2.4) N=28	91.3 (2.3) N=51	מדעי החברה "כמותיים"
90.4 (5.3) N=185	91.2 (3.1) N=149	91.1 (3.0) N=222	מדעי החברה "מילוליים"
90.1 (3.8) N=40	90.3 (3.4) N=36	90.8 (3.2) N=59	אחר

מלוח 19 עולה כי הנבחנים שהחוג השני שלהם שייך למדעי הטבע, למדעי הרוח, או למדעי החברה ה"כמותיים" קיבלו ציון ממוצע כמעט זהה במתא"ם. הציון הממוצע של הנבחנים שהחוג השני שלהם שייך למדעי החברה ה"מילוליים" נמוך יותר בכחצי סטיית תקן. מלוח 20 עולה כי בין ציוני התואר של הקבוצות השונות נמצאו הבדלים קטנים ביותר. לשלוש הקבוצות שקיבלו את הציון הגבוה ביותר במתא"ם ציון ממוצע שווה בקורסי הפסיכולוגיה. בקורסי הפסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה קיבלו תלמידי הטבע ציון ממוצע גבוה בכשליש סטיית תקן בהשוואה לשלוש הקבוצות האחרות. בקורסי הסטטיסטיקה והמתודולוגיה קיבלו הנבחנים שהחוג השני שלהם שייך למדעי החברה ה"כמותיים" את הציון הגבוה ביותר, אחריהם – הנבחנים שהחוג השני שלהם שייך למדעי החברה ה"מילוליים", במקום השלישי הנבחנים שהחוג השני שלהם שייך למדעי הטבע, ואת הציון הממוצע הנמוך ביותר קיבלו הנבחנים שהחוג השני שלהם שייך למדעי הרוח.

הנבחנים נשאלו "לאיזו מהקבוצות הבאות משתייכת המגמה שבה היית רוצה ללמוד **בעדיפות**

ראשונה?"

בין 953 המשיבים התפלגו העדפות המגמה כלהלן:

קלינית	44%	418
קלינית של הילד, חינוכית, התפתחותית	34%	321
חברתית, תעסוקתית-ייעוצית, חברתית-תעשייתית	13%	126
נוירופסיכולוגית, שיקומית	7%	72
מחקרית, קוגניטיבית	2%	16

חושבו ממוצעי ציוני מתא"ם וציוני התואר (המדווחים על ידי הנבחנים) על פי המגמה שאליה

ביקשו הנבחנים להירשם בעדיפות ראשונה.

לוח 21 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני מתא"ם לפי המגמה המועדפת

ממוצע מתא"ם (וסטיית תקן)	N	מגמה מועדפת
102.2 (20.4)	418	קלינית
97.9 (19.9)	321	קלינית של הילד, חינוכית, התפתחותית
100.6 (19.2)	72	נוירופסיכולוגית, שיקומית
99.5 (20.4)	126	חברתית, תעסוקתית-ייעוצית, חברתית-תעשייתית
108.8 (23.0)	16	מחקרית, קוגניטיבית

לוח 22 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר לפי המגמה המועדפת

ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	מגמה מועדפת
(4.8) 90.7 N=268	(2.9) 91.7 N=232	(3.0) 91.7 N=361	קלינית
(4.6) 90.2 N=208	(3.1) 91.0 N=175	(2.8) 91.0 N=265	קלינית של הילד, חינוכית, התפתחותית
(5.7) 87.9 N=49	(3.8) 91.1 N=45	(3.7) 90.2 N=60	נוירופסיכולוגית, שיקומית
(10.4) 88.0 N=83	(10.3) 89.6 N=73	(2.8) 90.6 N=108	חברתית, תעסוקתית-ייעוצית, חברתית-תעשייתית
(3.1) 91.8 N=11	(2.1) 91.9 N=12	(2.5) 91.4 N=14	מחקרית, קוגניטיבית

מלוח 21 עולה כי קבוצת הנבחנים שקיבלה את הציון הממוצע הגבוה ביותר במתא"ם היא הקבוצה שבחרה במגמה המחקרית או הקוגניטיבית. עם זאת, מדובר בקבוצה קטנה מאוד של נבחנים. קבוצת הנבחנים שבחרה במגמה הקלינית קיבלה את הציון הממוצע השני בגובהו, ואחריה – הקבוצה שבחרה בלימודי נוירופסיכולוגית ושיקומית. במקום הרביעי נמצאת הקבוצה שבחרה ללמוד פסיכולוגיה חברתית, תעסוקתית-ייעוצית, או חברתית-תעשייתית. את הציונים הממוצעים הנמוכים ביותר קיבלה הקבוצה שבחרה בלימודי קלינית של הילד, פסיכולוגיה חינוכית או התפתחותית.

מלוח 22 עולה כי הפערים בין ציוני התואר של חמש הקבוצות קטנים מאוד.

תוצאות המשוב

בתום הבחינה התבקשו הנבחנים לענות על שאלון משוב ובו שאלות הנוגעות להיבטים שונים של הבחינה. כל אחת משאלות המשוב תוצג להלן ולאחריה התוצאות שהתקבלו עבורה.

הערכת התנאים הפיסיים שבהם נערכה הבחינה.

בכל אחת מהמשבצות אנא מלא סיפרה מ-5 עד 1 לפי ההגדרות האלה (אם לא רלוונטי סמן 9).

5	תנאים מצוינים
4	תנאים טובים
3	תנאים סבירים
2	תנאים לא משביעי רצון
1	תנאים גרועים

התשובות לשאלה התפלגו להלן:

ס.ת.	ממוצע	N	
1.29	2.94	937	תנאי ישיבה
1.07	3.66	937	טמפרטורה
0.92	4.13	937	שקט
0.75	4.45	937	אור
0.94	4.29	935	צפיפות באולם

הערכת תפקוד הבוחנים בעת הבחינה

בכל אחת מהמשבצות אנא מלא סיפרה מ-5 עד 1 לפי ההגדרות האלה (אם לא רלוונטי סמן 9)

5	במידה רבה מאד
4	במידה רבה
3	במידה סבירה
2	במידה מעטה
1	כלל לא

התשובות לשאלה התפלגו כלהלן :

ס.ת.	ממוצע	N	
0.50	4.78	929	התמצאו בהוראות ובנהלים
0.53	4.76	929	הקפידו על שקט באולם
0.57	4.79	929	שמרו על שקט בינם לבין עצמם

ותק בארץ

בקרב 929 הנבחרים שהשיבו על השאלה התקבלה ההתפלגות הבאה :

אחוזים	שכיחות	ותק
87.2	810	יליד הארץ
10.1	94	15 שנים ויותר
2.5	23	בין 5 ל- 15 שנים
0	0	בין שנה ל- 5 שנים
0.2	2	פחות משנה

שפת אם

בקרב 924 הנבחרים שהשיבו על השאלה התקבלה ההתפלגות הבאה :

אחוזים	שכיחות	שפת אם
87.6	809	עברית
3.9	36	ערבית
5.4	50	רוסית
2	18	אנגלית
0.1	1	צרפתית
0.5	5	ספרדית
0.5	5	אחר

נבדקו ממוצעי המתא"ם וציוני התואר, שדווחו על ידי הנבחרים, לפי חלוקה לארבע שפות האם העיקריות.

לוח 23 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני מתא"ם לפי שפת האם

שפת אם	N	ציון סופי במתא"ם	שיטות מחקר	הבנת טקסטים
עברית	692	103.2 (19.6)	103.5 (18.2)	103.3 (18.4)
ערבית	31	83.1 (15.5)	87.4 (17.6)	85.8 (13.9)
רוסית	42	98.0 (19.2)	95.0 (17.6)	100.5 (18.2)
אנגלית	16	100.9 (19.5)	94.1 (17.7)	104.6 (17.7)

לוח 24 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר לפי שפת האם

שפת אם	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה
עברית	91.5 (2.7) N=514	91.4 (3.0) N=342	90.6 (4.7) N=388
ערבית	86.9 (4.5) N=20	89.2 (2.8) N=10	86.1 (5.9) N=9
רוסית	90.6 (2.7) N=28	91.0 (2.3) N=14	89.9 (5.4) N=23
אנגלית	89.4 (3.3) N=14	88.3 (4.7) N=5	90.9 (2.7) N=8

מלוחות 23-24 עולה כי הציון הממוצע במתא"ם של דוברי הערבית נמוך בסטיית תקן לערך מהציון הממוצע במתא"ם של דוברי העברית, אולם יש פער דומה גם בציוני התואר שלהם. ציון המתא"ם של דוברי האנגלית שווה כמעט לציון של דוברי העברית, ואילו ציוני התואר שלהם נמוכים משל דוברי העברית. לרוב ציון המתא"ם של דוברי האנגלית גבוה משל דוברי העברית, זאת משום שהציון שלהם בחלק הבנת טקסטים גבוה יותר. בשני המועדים האחרונים הפער בציוני חלק הטקסטים של שתי הקבוצות קטן מתמיד, ואילו הפער בציוני חלק הסטטיסטיקה והמתודולוגיה שלהן גדול מתמיד. הציון הממוצע במתא"ם של דוברי הרוסית נמוך בכרבע סטיית תקן מהציון הממוצע במתא"ם של דוברי העברית, וממוצע התואר שלהם נמוך משל דוברי העברית בכשליש סטיית תקן.

על פניו, יכול להתקבל הרושם שמתא"ם משפר את המיקום היחסי בדירוג של חלק מקבוצות הנבחנים ששפת אימם אינה עברית, ופוגע במיקומן היחסי של קבוצות אחרות. עם זאת, יש לזכור שמספר הנבחנים שאינם דוברי עברית קטן ביותר, ולכן יש להיזהר בהסקת מסקנות מהמצאים.

על השאלה "כמה זמן התכוונת לקראת בחינת מתא"ם?" השיבו 915 נבחנים. תשובותיהם התפלגו

כלהלן:

מספר אחוזים	שכיחות	משך ההתכוונות
82	750	יותר מחודש
11	101	בין שבועיים לחודש
5	47	עד שבועיים
2	17	כלל לא התכוונתי

בהשוואה למועד הקודם, ניכרת עלייה קלה (2%) בשיעור הנבחנים שדיווחו כי התכוונו לבחינה יותר מחודש.

אותרו 784 נבחנים מבין המשיבים על השאלה הנ"ל במשוב, ובעבורם נבדקו ממוצעי המתא"ם וציוני התואר, שדווחו על ידיהם, לפי משך ההתכוונות לבחינה. הממצאים מופיעים בלוחות 25 ו-26.

לוח 25 - ממוצעים (וסטיות תקן) של המתא"ם לפי משך ההתכוונות

משך ההתכוונות	N	ציון סופי במתא"ם	שיטות מחקר	הבנת טקסטים
יותר מחודש	639	102.9 (19.4)	103.7 (17.6)	102.9 (18.3)
בין שבועיים לחודש	90	98.7 (21.1)	97.7 (19.2)	100.3 (19.7)
עד שבועיים	41	97.6 (21.2)	92.3 (21.0)	101.2 (18.2)
כלל לא התכוונתי	14	85.4 (17.5)	79.9 (16.6)	91.9 (18.5)

לוח 26 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר לפי משך ההתכוננות

שיטות מחקר	סטטיסטיקה שנה ב'	סטטיסטיקה שנה א'	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	
(5.5) 89.7 N=399	(7.2) 90.8 N=393	(6.1) 90.9 N=425	(4.7) 90.5 N=362	(3.1) 91.3 N=305	(2.8) 91.3 N=478	יותר מחודש
(5.3) 89.9 N=50	(7.1) 89.7 N=52	(7.6) 91.1 N=57	(5.4) 90.0 N=44	(2.6) 91.4 N=44	(3.6) 90.7 N=67	בין שבועיים לחודש
(6.3) 90.0 N=23	(8.4) 89.2 N=23	(7.0) 91.1 N=26	(5.4) 90.0 N=21	(2.7) 91.6 N=19	(3.0) 91.1 N=26	עד שבועיים
(6.4) 87.4 N=10	(7.0) 87.2 N=9	(12.6) 86.5 N=10	(6.1) 87.2 N=8	(3.8) 89.9 N=7	(3.6) 90.4 N=12	כלל לא התכונתי

מלוח 25 עולה כי הקבוצה שהתכוננה יותר מחודש קיבלה ציון ממוצע גבוה יותר במתא"ם בכחמישית סטיית תקן מן הקבוצה שהתכוננה בין שבועיים לחודש. אין הבדל משמעותי בין הציון הממוצע של הקבוצה שדיווחה על התכוננות של עד שבועיים לבין הציון הממוצע של הקבוצה שהתכוננה בין שבוע לחודש. הפער בין הציון הממוצע של הקבוצה שלא התכוננה כלל לציון הקבוצה שהתכוננה פחות משבועיים הוא כחצי סטיית תקן. בקרב הקבוצות שהתכוננו לבחינה, הפערים בציוני הסטטיסטיקה והמתודולוגיה גדולים במידה ניכרת מהפערים בציוני הטקסטים.

מלוח 26 עולה כי ההבדלים בציוני התואר של שלוש הקבוצות שהתכוננו לבחינה מזעריים. ציון התואר הממוצע של הקבוצה שדיווחה כי לא התכוננה כלל נמוך משל הקבוצה שהתכוננה יותר מחודש בכשליש סטיית תקן בלבד, וגם בממוצעי הקורסים הציון הממוצע של קבוצה זו נמוך יותר, אך בשל מספר הנבחנים הקטן בקבוצה זו קשה לייחס לממצא זה משמעות.

הנבחנים התבקשו לציין כמה שעות הקדישו ללמידה ביום שבו למדו לבחינה. 817 נבחנים ענו על שאלה זו, ותשובותיהם התפלגו כמפורט להלן:

מספר שעות התכוננות	שכיחות	אחוז
1	26	3
2	73	9
3	112	14
4	147	18
5	159	19
6	109	13
7	47	6
8	73	9
9	13	2
10	39	5
23-11	19	2

ממוצע שעות ההתכוננות ליום היה 5.2, עם סטיית תקן 2.6. חושבו המתאמים בין ממוצע שעות ההתכוננות לבין ציוני מתא"ם וציוני הקורסים. כל המתאמים היו אפסיים.

על השאלה 'האם למדת בקורס הכנה לקראת בחינת מתא"ם?' השיבו 855 נבחנים. 726 (85%) מהם דיווחו שלמדו בקורס הכנה לקראת בחינת מתא"ם, ו-129 (15%) דיווחו שלא למדו בקורס שכזה. שיעור ההשתתפות בקורס ההכנה שווה לזה שנמצא במועד שעבר.

הנבחנים נשאלו באיזה מכון הכנה למדו לקראת הבחינה הנוכחית. 583 נבחנים (80%) דיווחו שלמדו במכון "פתרונות", ו-117 נבחנים (16%) למדו במכון "אופק – מתא"ם". מתוך 30 הנבחנים (4%) שבחרו באפשרות "אחר", 20 דיווחו שלמדו במכון האמריקאי, ו-10 שלמדו אצל מורה פרטי.

על השאלה "באיזו מידה אתה מרגישה שהקורס עזר לך להתכונן לבחינה?" השיבו 735 נבחנים.

התפלגות התשובות הייתה כלהלן:

מידת העזרה של קורס ההכנה	שכיחות	אחוז
במידה רבה מאוד	219	30
במידה רבה	408	55
במידה מועטה	101	14
כלל לא	7	1

מתשובות הנבחנים שהשתתפו בקורס עולה כי רמת שביעות הרצון שלהם מהקורס גבוהה: 85% מהם מרגישים שהקורס עזר להם מאוד להתכונן לבחינה, לעומת 15% שמרגישים שעזר להם מעט לכל היותר. בדרך כלל הנבחנים מביעים שביעות רצון רבה מהקורס. ואולם, בחינה של ציוני המתא"ם של המשתתפים בקורס אינה מצביעה על כך שהקורס משפר את הדירוג היחסי במתא"ם של המשתתפים בו, כמתואר להלן.

מבין הנבחנים שדיווחו על ציוני התואר שלהם, אותרו הנבחנים שנבחנו בפעם הראשונה בבחינת מתא"ם. 358 מהם השתתפו בקורס הכנה, ו-44 לא השתתפו בקורס. נבדקו ממוצעי המתא"ם וציוני התואר של הנבחנים שדיווחו כי השתתפו בקורס הכנה לעומת אלה שדיווחו כי לא השתתפו בקורס. הנתונים מופיעים בלוחות 27 ו-28:

לוח 27 - ממוצעים (וסטיות תקן) של הנבחנים לראשונה במתא"ם, לפי השתתפות בקורס הכנה

ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני מתא"ם				N	
ציון כללי	הבנת טקסטים	שיטות מחקר			
104.1 (20.4)	104.0 (19.0)	104.5 (18.7)	358		השתתפו בקורס
108.0 (22.8)	109.7 (20.1)	102.8 (22.7)	44		לא השתתפו בקורס

לוח 28 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר של הנבחרים לראשונה במתא"ם, לפי השתתפות בקורס הכנה

שיטות מחקר	סטטיסטיקה שנה ב'	סטטיסטיקה שנה א'	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	
(5.8) 89.5 N=288	(7.3) 90.2 N=295	(6.7) 90.9 N=319	(5.1) 90.2 N=265	(3.2) 91.1 N=243	(3.1) 91.2 N=358	השתתפו בקורס
(6.2) 90.7 N=34	(6.2) 91.4 N=35	(7.3) 92.1 N=36	(4.5) 91.4 N=32	(2.6) 92.0 N=30	(3.4) 91.8 N=44	לא השתתפו בקורס

מלוחות 27 ו-28 עולה כי ציון המתא"ם של הקבוצה שהשתתפה בקורס נמוך בכחמישית סטיית תקן משל הקבוצה שלא השתתפה בקורס, זאת בעיקר בשל פער בחלק הבנת טקסטים (בחלק הסטטיסטיקה והמתודולוגיה קיבלה הקבוצה שהשתתפה בקורס ציון ממוצע גבוה ב-2 נקודות מהקבוצה שלא השתתפה בקורס). הציון הממוצע של קורסי הפסיכולוגיה של שתי הקבוצות כמעט זהה. הבדל קטן (כחמישית סטיית תקן) נמצא בממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה, הגבוה מעט יותר בקבוצה שלא השתתפה בקורס.

הממוצעים שלעיל נבדקו בנפרד בעבור תלמידי האוניברסיטאות ותלמידי המכללות. הנתונים מופעים בלוחות 29-32.

לוח 29 - ממוצעים (וסטיות תקן) של המתא"ם של הנבחרים לראשונה במתא"ם, לפי השתתפות בקורס הכנה, לתלמידי האוניברסיטאות בלבד

ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני מתא"ם				
ציון כללי	הבנת טקסטים	שיטות מחקר	N	
111.1 (17.3)	110.1 (16.7)	110.2 (16.4)	232	השתתפו בקורס
117.3 (18.7)	116.8 (17.6)	112.6 (16.4)	28	לא השתתפו בקורס

לוח 30 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר של הנבחנים לראשונה במתא"ם, לפי השתתפות בקורס הכנה, לתלמידי האוניברסיטאות בלבד

שיטות מחקר	סטטיסטיקה שנה ב'	סטטיסטיקה שנה א'	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	
(5.0) 89.9 N=184	(7.4) 90.4 N=184	(6.3) 91.2 N=206	(4.5) 90.7 N=164	(3.0) 91.5 N=149	(2.9) 91.5 N=232	השתתפו בקורס
(5.5) 92.1 N=22	(5.4) 93.1 N=24	(4.6) 92.4 N=25	(3.6) 92.7 N=22	(2.4) 92.4 N=20	(3.0) 92.3 N=28	לא השתתפו בקורס

לוח 31 - ממוצעים (וסטיות תקן) של המתא"ם לפי השתתפות בקורס הכנה, לתלמידי המכללות בלבד

ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני מתא"ם				
ציון כללי	הבנת טקסטים	שיטות מחקר	N	
88.7 (18.4)	90.9 (16.8)	91.3 (17.6)	96	השתתפו בקורס
92.2 (19.9)	97.6 (18.3)	85.6 (17.4)	13	לא השתתפו בקורס

לוח 32 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר לפי השתתפות בקורס הכנה, לתלמידי המכללות בלבד

שיטות מחקר	סטטיסטיקה שנה ב'	סטטיסטיקה שנה א'	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	
(7.4) 88.9 N=78	(7.6) 89.9 N=83	(7.6) 90.6 N=84	(6.3) 89.7 N=76	(3.5) 90.4 N=69	(3.4) 90.8 N=96	השתתפו בקורס
(7.6) 87.9 N=10	(6.8) 88.2 N=9	(11.8) 92.3 N=10	(5.6) 89.0 N=9	(3.0) 91.2 N=9	(4.3) 90.6 N=13	לא השתתפו בקורס

מלוחות 29-32 עולה כי בקרב תלמידי האוניברסיטאות ממוצע הציון הכללי במתא"ם של הנבחנים שלא השתתפו בקורס הכנה גבוה בשליש סטיית תקן לערך משל הנבחנים שהשתתפו בקורס הכנה, וכך גם ממוצע קורסי פסיכולוגיה שלהם. בקרב תלמידי המכללות, הציון של חלק הבנת טקסטים של הקבוצה שלא השתתפה בקורס גבוה בכשליש סטיית תקן מהציון של הקבוצה שהשתתפה בקורס, וההיפך נכון לגבי הציון של חלק הסטטיסטיקה והמתודולוגיה, שבו קיבלה הקבוצה שהשתתפה בקורס ציון גבוה יותר בשיעור דומה. בציוני התואר של שתי קבוצות אלה לא נמצאו הבדלים עקביים. מהממצאים עולה כי, ככל הנראה, הקורס לא שינה את מיקומם

של הנבחנים במדרג הקבלה, אך יש לסייג מסקנה זו בשל המספר הקטן של התלמידים (במיוחד תלמידי המכללות) שלא למדו בקורס.

בעבור הנבחנים שדיווחו כי השתתפו בקורס ההכנה, נבדקו ציוני המתא"ם והתואר לפי המידה שבה חשו הנבחנים שהקורס עזר להם. נתונים אלו מוצגים בלוחות 33-35, בנפרד עבור תלמידי האוניברסיטאות ותלמידי המכללות.

לוח 33 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני המתא"ם לפי מידת העזרה הנתפסת של קורס ההכנה, לתלמידי האוניברסיטאות בלבד

ציון כללי במתא"ם	ציון בהבנת טקסטים	ציון בשיטות מחקר	N	
105.9 (20.3)	105.2 (18.2)	106.9 (21.5)	30	הקורס לא עזר, או עזר במידה מועטה
111.8 (16.7)	110.8 (16.4)	110.7 (15.5)	202	הקורס עזר במידה רבה או במידה רבה מאוד

לוח 34 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר לפי מידת העזרה הנתפסת של קורס ההכנה, לתלמידי האוניברסיטאות בלבד

שיטות מחקר	סטטיסטיקה שנה ב'	סטטיסטיקה שנה א'	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	
(5.7) 89.5 N=24	(7.1) 89.0 N=22	(8.1) 90.8 N=26	(4.6) 90.1 N=19	(2.3) 91.7 N=18	(3.4) 90.7 N=30	הקורס לא עזר, או עזר במידה מועטה
(4.9) 89.9 N=160	(7.4) 90.6 N=162	(6.0) 91.3 N=180	(4.5) 90.7 N=145	(3.1) 91.4 N=131	(2.8) 91.6 N=202	הקורס עזר במידה רבה או במידה רבה מאוד

מלוחות 33-34 עולה כי תלמידי האוניברסיטאות שהרגישו שהקורס עזר להם במידה רבה קיבלו ציונים גבוהים יותר במתא"ם בכשליש סטיית תקן מהתלמידים שחשו שהקורס עזר להם במידה מועטה לכל היותר. בין ציוני התואר של שתי הקבוצות אין הבדלים עקביים.

לוח 35 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני המתא"ם והתואר לפי מידת העזרה הנתפסת של קורס ההכנה, לתלמידי המכללות בלבד

ציון כללי במתא"ם	ציון בהבנת טקסטים	ציון בשיטות מחקר	N	
79.2 (16.9)	82.7 (14.4)	83.5 (17.3)	19	הקורס לא עזר, או עזר במידה מועטה
91.2 (18.1)	93.0 (16.7)	93.4 (17.3)	79	הקורס עזר במידה רבה או במידה רבה מאוד

לוח 36 - ממוצעים (וסטיות תקן) של ציוני התואר לפי מידת העזרה הנתפסת של קורס ההכנה, לתלמידי המכללות בלבד

שיטות מחקר	סטטיסטיקה שנה ב'	סטטיסטיקה שנה א'	ממוצע קורסי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה בלי סטטיסטיקה ומתודולוגיה	ממוצע קורסי פסיכולוגיה	
(7.2) 88.3 N=16	(7.1) 90.5 N=17	(7.6) 90.6 N=17	(6.1) 89.7 N=15	(3.2) 90.8 N=16	(3.7) 90.4 N=19	הקורס לא עזר, או עזר במידה מועטה
(7.5) 89.2 N=63	(7.7) 89.8 N=67	(7.6) 90.7 N=68	(6.4) 89.8 N=62	(3.6) 90.3 N=54	(3.3) 90.9 N=79	הקורס עזר במידה רבה או במידה רבה מאוד

מלוחות 35-36 עולה כי תלמידי המכללות שהרגישו שהקורס עזר להם במידה רבה קיבלו ציונים גבוהים יותר במתא"ם בכחצי סטיית תקן מהתלמידים שהרגישו שהקורס עזר להם במידה מועטה לכל היותר. בין ציוני התואר של שתי הקבוצות לא נמצאו הבדלים עקביים. יש להיזהר מהסקת מסקנות מממצאים אלו, שכן מספר הנבחנים תלמידי המכללות שהרגישו שהקורס לא עזר להם קטן ביותר.

על השאלה "האם לדעתך הזמן שהוקצב לפרקים השונים היה מספיק?" התפלגו התשובות כלהלן:

לא		כן		חלק
אחוז	שכיחות	אחוז	שכיחות	
45	392	55	473	ידע והבנה בשיטות מחקר
80	657	20	165	הבנת טקסטים מדעיים

נוסף על כך נשאלו הנבחנים כמה זמן, לדעתם, היה צריך להוסיף לכל אחד מחלקי הבחינה. התשובות לשאלה זו התפלגו כלהלן:

הבנת טקסטים בפסיכולוגיה		ידע והבנה בשיטות מחקר		כמה זמן להוסיף
אחוז	שכיחות	אחוז	שכיחות	
19	129	41	162	עד 10 דקות
31	213	39	152	10-20 דקות
30	209	15	59	20-30 דקות
12	81	3	12	30-45 דקות
8	52	2	9	45-60 דקות

מדי שנה מביע אחוז מסוים של הנבחנים תחושה שהיה חסר זמן באחד מחלקי הבחינה או בשניהם. תחושה זו לא חלפה כאשר הארכנו משמעותית את הזמן המוקצב לכל אחד מחלקי הבחינה, ולא מצאנו קשר עקבי בינה לבין מאפייניה האובייקטיביים של הבחינה (כגון הקושי שלה, אורך הטקסטים, או הזמן המוקצב) או דפוסי התשובות. הרושם הוא שתחושה זו היא אינדיקציה לתחושת הלחץ שהנבחנים נתונים בה בשל הבחינה, ולעובדה שמדובר בבחינה קשה יותר מהבחינות שאיתן הם רגילים להתמודד במהלך התואר. השערה זו עולה בקנה אחד עם העלייה במשך ההתכוננות לבחינה, אף שאובייקטיבית היקף החומר שיש לחזור עליו הצטמצם מאוד מאז ביטול פרק הידע הכללי בפסיכולוגיה.

הנבחנים התבקשו לציין באיזה סדר ענו על הטקסטים בפרק הבנת טקסטים מדעיים בפסיכולוגיה. להלן התפלגות התשובות לשאלה זו:

טקסט ראשון		טקסט שני		טקסט שלישי		טקסט רביעי		סדר העבודה
שכיחות	%	שכיחות	%	שכיחות	%	שכיחות	%	
767	89	29	3	20	2	33	4	ראשון
47	6	734	86	55	7	49	6	שני
18	2	49	6	668	78	124	14	שלישי
26	3	46	5	115	13	649	76	רביעי

הדפוס השכיח ביותר של סדר העבודה על הטקסטים היה על פי סדר הופעתם בחוברת הבחינה: 640 נבחנים (שהם 67% מהמשיבים) דיווחו שענו על הטקסטים בסדר זה. 72 נבחנים (6% מהמשיבים) ענו על שני הטקסטים הראשונים על פי סדר הופעתם, ועל הטקסט הרביעי ענו לפני הטקסט השלישי. לאור זאת סביר להניח שאם אכן הזמן המוקצב לחלק הבנת טקסטים היה קצר מדי, השאלות שהיו נפגעות היו השאלות האחרונות בטקסט הרביעי. ואולם, ניתוח הפריטים של פרק זה אינו מצביע על עליה בשיעור התשובות החסרות בשאלות הרלוונטיות (או אף בפרק כולו), ולא על דפוסי ניתוח פריטים האופייניים לניחוש.

נבדק האופן שבו נתפסת בחינת המתא"ם בעיני הנבחנים כאמצעי למיון לתארים מתקדמים בפסיכולוגיה. הנבחנים נשאלו באיזו מידה לדעתם יכולה בחינת מתא"ם לנבא כל אחד מהקריטריונים הבאים: ציונים בתואר השני, ציון בעבודת התיזה, התאמה ללימודי דוקטורט, התאמה לעיסוק כחוקר באקדמיה, והתאמה לעבודה כפסיכולוג מטפל. הם התבקשו לדרג כל אחד מהקריטריונים על הסולם הבא:

4	במידה רבה מאד
3	במידה רבה
2	במידה מועטה
1	כלל לא

התשובות לשאלה התפלגו כלהלן:

ממוצע (ס.ת.)	אחוז הבוחרים בכל קטגוריה				N	קריטריון
	1	2	3	4		
2.1 (0.8)	22	47	26	5	828	ציונים בתואר השני
2.2 (0.9)	23	43	26	8	830	ציון בעבודת התיזה
2.3 (0.9)	21	38	29	11	825	התאמה ללימודי דוקטורט
2.6 (1.0)	19	23	33	25	819	התאמה לעיסוק כחוקר באקדמיה
1.3 (1.3)	75	20	4	1	717	התאמה לעבודה כפסיכולוג מטפל

התפיסה שבחינת מתא"ם קשורה להצלחה באקדמיה בלבד משתקפת מן העובדה ש-95% מהנבחנים סברו שהיא מנבאת התאמה לעבודה כפסיכולוג מטפל במידה מועטה לכל היותר. יתרה מזאת, ממדרג הבחירה בקטגוריה "במידה רבה" עולה שככל שהקריטריון נתפס כדורש מיומנות מחקרית גבוהה יותר, כך יש נטייה לתפוס את בחינת מתא"ם כמנבאת אותו יותר: 31% מהנבחנים סברו שהבחינה מנבאת במידה רבה או במידה רבה מאד את הציונים בתואר השני, 34% סברו שהיא מנבאת את ציון התיזה, 40% ראו אותה כמנבאת התאמה ללימודי דוקטורט, ו-58% סברו שהיא מנבאת במידה רבה לפחות את ההתאמה לעיסוק כחוקר באקדמיה.

38 מהנבחנים בחרו בתשובה "אחר". מקריאת תשובותיהם עולה שחלקם סברו שהבחינה מנבאת יכולות שמסייעות להתמודדות עם סיטואציות אקדמיות מסוימות (כגון מוטיבציה, השקעה, התמדה, יכולת התמודדות עם קושי, תפקוד בלחץ), אך במקביל סברו אחרים (זאת בניגוד לאפשרויות שבחרו בשאלה זו ממש) שהבחינה מנבאת מדדי יכולת טיפולית, אמפתיה, והצלחה

בענפים שונים של הפסיכולוגיה, מהם צוינו במפורש פסיכולוג ארגוני, פסיכולוג שאינו מטפל, ופסיכולוג מטפל. מכיוון שמגוון התשובות היה גדול מאוד יחסית למספר העונים, ולאור הסתירות שפורטו לעיל, קשה לדעת אם מסתמנת מגמה משמעותית מהתשובות, או אף למה התכוונו הנבחים בכותבם תשובות מסוימות.

הנבחים נשאלו: "כיצד לדעתך ישפיע ציוןך בבחינת מתאם על סיכויי הקבלה שלך למסלול לימודי הפסיכולוגיה שאליו ברצונך להתקבל?" אפשרויות התשובה היו: "יגדיל את סיכויי", "יקטין את סיכויי", "לא ישנה את סיכויי". 774 נבחים השיבו לשאלה. 281 מהם (36%) סברו שציונם יגדיל את סיכוייהם להתקבל למסלול המבוקש, 375 (48%) סברו שציונם יקטין את סיכוייהם להתקבל למסלול המבוקש, ו-118 (15%) חשבו שציונם לא ישפיע על סיכויי הקבלה שלהם.

השאלה האחרונה במשוב הייתה שאלה פתוחה: "ציין/י כאן הערות והצעות שיש לך בנוגע לסדרי ההרשמה לבחינה, לחוברת ההדרכה לבחינה, לבחינה עצמה, או לכל דבר אחר שטעון שיפור או ראוי לשבח".

291 נבחנים ענו על שאלה זו. תשובותיהם נקראו וסווגו לקטגוריות, המופיעות להלן :

שכיחות	הערה
63	הערות הנוגעות למבנה הבחינה ולתוכנה : קשה מדי, ארוכה ומעייפת, לחץ זמן בבחינה כולה או בחלקים ממנה, מבקשים לחלק את הבחינה ליומיים
6	הערות ספציפיות בנוגע לשאלות מסוימות בבחינה או למבנה הבחינה : הטקסטים מעניינים, הטקסטים לא מעניינים, להקטין את משקל פרק הטקסטים בציון, רמת הקושי של הטקסטים והשאלות אחידה מדי
26	הערות הנוגעות לחוברת ההסבר או לחומרי ההכנה : החומר שבחוברת אינו מייצג היטב את קושי הבחינה, מבקשים אוגדן בחינות או בחינות שלמות לתרגול, מבקשים שיפורסם נוסח הבחינה בצירוף התשובות, מבקשים שתפורסם רשימת נושאים לבחינה
57	ערעור על תוקף הבחינה : בחינה לחוקרים ולא לקלינאים, הבחינה לא משקפת יכולת להתקדם בתואר שני, דווקא מגמות מחקריות לא דורשות ציון גבוה, לבנות בחינה נפרדת לקלינית
38	תלונות על כך שהבחינה מתקיימת רק פעם בשנה, על הגבלת תוקף הציון לשלוש שנים, על כך שהבחינה מתקיימת אחרי החגים (פוגע בדתיים) ואחרי חופשת הקיץ (פוגע בהורים לילדים)
45	תלונות הנוגעות לתנאים הפיזיים שבהם נערכה הבחינה ולתפקוד הבוחנים : רוצים שולחנות וכיסאות, בעיות בתנאים הפיזיים בכיתות ספציפיות (טמפרטורה וכד'), למה הבוחנים מושיבים את הנבחנים, תלונות על בוחנים ספציפיים
4	טענות הנוגעות להליכי ההרשמה או לטיפול שקיבלו במרכז : ההרשמה המאוחרת יקרה, לא קיבל זימון, לא קיבלה חוברת הסבר
12	הערות חיוביות : ההרשמה באינטרנט נוחה, קיבלו יחס טוב ממדור במו"ת, כיתות מצוינות, שבחים על הלוגיסטיקה, הבחינה הוגנת
9	טענות הנוגעות לאוכלוסיות ספציפיות : תלונות של נבחנים שלא קיבלו תנאים מותאמים או שאינם מרוצים מהתנאים המותאמים שקיבלו, לא קיבלו מועד מיוחד
12	תלונות על מחיר הבחינה
19	אחר : להודיע כל חצי שעה כמה זמן נותר, שאנשים מהמרכז יענו על שאלות הנוגעות לתוכן הבחינה, לבטל את הבחינה, צריך לעשות מחקר תוקף, אין שקיפות בציונים, קורסי ההכנה יקרים, הבחינה קשה יותר מהסימולציות בקורסים, שישתמשו בציוני BA מתוקננים במקום במתא"ם, להנמיך את סיפי הקבלה לאוניברסיטאות

כרבע מהנבחנים הוסיפו הערה בשאלה הפתוחה.

אחוז ניכר מההערות נגע לתוכן הבחינה – במיוחד תלונות כאלו ואחרות על קושי הבחינה או חלקים ספציפיים שלה.

השנה היו טענות רבות יחסית בנוגע לתנאים הפיזיים שבהם נערכה הבחינה. מרביתן היו תלונות על כך שבחדרים רבים היו כיסאות אוניברסיטאיים, ולא שולחנות וכיסאות.

אף שחוברת ההסבר עודכנה לפני שנים מספר ונכלל בה יותר חומר, נבחנים רבים ממשיכים להתלונן על פער בינה לבין הבחינה, ומבקשים חומרים נוספים לתרגול. טענתם של הנבחנים כי התוקף הנראה של הבחינה נמוך בהתייחס למיון למגמה הקלינית חוזרת מדי שנה, במיוחד מאז ביטולו של פרק הידע הכללי בפסיכולוגיה. בשנים האחרונות החלו הנבחנים להעיר על כך שנחוץ הליך מיון ייחודי למגמה הקלינית. בקשה נוספת שחוזרת מדי שנה היא הבקשה לקיים שני מועדים של הבחינה בשנה.

סיכום נתוני הבחינה מעבר למועדים שהתקיימו

המהימנות של בחינת מתא"ם סבירה ויציבה מעבר למועדים, כמפורט להלן:

מועד	מהימנות
2002	0.83
2003	0.86
2004	0.83
2005	0.87
2006	0.85
2007	0.87
2008	0.88
2009	0.87
2010	0.87

תוקף הבחינה, שנמדד ביחס לציוני התואר הראשון (כפי שדווחו על ידי הנבחנים) יציב פחות, כמפורט להלן:

מועד	תוקף יחסית לציוני תואר ראשון
2002	0.39
2003	0.38
2004	0.39
2005	0.49
2006	0.38
2007	0.41
2008	0.48
2009	0.48
2010	0.44

בנוגע לשאלות הפתוחות במבחן, הניסיון מכל המועדים הראה כי בפרק ידע והבנה בשיטות מחקר השאלות הפתוחות הן שאלות מבחינות וטובות, ובדיקתן, על אף היותה יקרה יחסית, מניבה תוצאות מהימנות.

אפיוני הנבחנים (שלב בלימודים, מסלול הלימודים וכד') דומים בכל המועדים, וכך גם דפוסי התשובות לשאלות במשוב.

